

Bred interesse for norsk misjon

At norsk misjon vekker interesse utenfor de indre sirkler, er knapt noe nytt. Allikevel kan det være grunn til å merke seg enkelte ting på vårparten dette året som tyder på at interessen ikke er mindre enn før, kanskje tvert om. For det første har filmskapere engasjert seg i sider ved norsk misjon før og nå. Harald Herlands interesse for sin oldefar, misjonsprest August Østbyes liv og virke på Madagaskar, resulterte i filmen "Stakkars hedninger", vist på NRK i mai. Kanalen fulgte like etter opp med Turid Borgens "Hvit misjon – svart kjærlighet", hvor temaet var misjonen(e)s holdning til ekteskap mellom innfødte og misjonærer. Begge filmene var i stor grad basert på stoff i tilgjengelige misjonsarkiver og var både i innhold og tilnærming nokså ulike.

Det er naturlig nok at misjonen i slike sammenhenger fremstilles som det barn av sin samtid den var, på godt og vondt, selv om filmenes historieløshet til tider var påfallende. I etterpåklokskapens lys har vi lenge innsett at på misjonens område - som på alle andre - skulle mangt ha vært annerledes. Når Lars Dahle, fra et brev tidlig i forrige århundre, siteres på at gassere kan nå like høy grad av kristelig modenhet som misjonærene, og "kanskje" (!) også hva sivilisasjon angår, synes det for seeren i 2001 å tjene kristen misjon til liten ære. Men hva om en filmskaper nå hadde tatt tak i dette "kanskje" i sin historiske kontekst og vist at her gir denne kristelige misjonslederen i det minste en åpning for noe som adskillige vitenskapelige og kulturelle autoriteter i samtida visste å utelukke?! Det kunne være interessant. Samtidig kunne det åpne øynene for at noen hver av oss er mer preget av vår tid enn vi er klar over.

For det andre bragte denne våren to doktordisputaser over stoff fra norsk misjon – ingen av dem på teologiens fagområde,

begge av kvinner. I april disputerte Lisbeth Mikaelsson ved Det historisk-filosofiske fakultet, Universitetet i Bergen, på avhandlingen *Kallets ekko. Studier i misjon og selvbiografi*. Mikaelssons utgangspunkt er at den faglige interessen for misjonslitteratur ikke står i forhold til denne litteraturens omfang, og en av hennes målsettinger er å undersøke hvilke temaer som går igjen: "Hva synes verdt å fortelle om?" Historisk institutt ved NTNU, Trondheim, fulgte i juni opp med Hanna Mellemsethers disputas over avhandlingen *Misjonærer, settlere og afrikansk opposisjon: Striden om selvstendiggjøring i den norske Zulukirken, Sør-Afrika ca. 1920-1930*. Her ser Mellemsether nærmere både på misjonærenes strategi og praksis i kirkeutviklingen, afrikanernes reaksjoner og initiativ, misjonærenes relasjon til det hvite settlersamfunnet, og forholdet mellom misjonærene og ledelsen i NMS i Norge. Også for avhandlingene har norske misjonsarkiver spilt en betydelig rolle. Disse vil i årene som kommer fortsatt være kilde til bred interesse for norsk misjon.

Artiklene i foreliggende nummer kan knapt bringes under noen felles overskrift. Dag-Håkon Eriksen har i en hovedfagsoppgave interessert seg for spørsmålene omkring overføring av lederskap i misjon og gir oss innblikk i sine undersøkelser. Knut Alfsvåg gir noen misjonsteologiske refleksjoner etter årets nordiske systematikerkonferanse, hvor temaet var "Hvem er Jesus Kristus?". Fra Sør-Afrika gir Frederick Hale et interessant innsyn i NMS' arbeid blant inderne i Durban-området i mellomkrigstida, et lite utforsket kapittel. Endelig er overgang fra frigjøringsteologi til forsoningsteologi tema for Gunvor Landes "Økumenisk misjonsperspektiv".

Under Egede Instituttets representantskapsmøte i juni ble det foretatt skifte i instituttets ledelse. Etter nesten 10 års innsats er Tore Laugerud gått fra borde. Som etterfølger er ansatt rektor Roar Fotland. Fotland tiltrer imidlertid først 1.8.02. Inntil da fortsetter Tore Laugerud som medredaktør av tidsskriftet, og Rolv Olsen fungerer som vikarierende instituttleder. NOTM vil dermed komme tilbake til skiftet i medarbeiderstaben neste år.

Jan-Martin Berentsen